

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 5.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Mindazon t. előfizetőinket, a kik előfizetéseikkel hátralekban vannak, ismételten figyelmeztetjük, hogy előfizetéseik megújítása iránt haladéktalanul intézkedni sziveskedjenek, mert, ha ennek e hó 17-ig eleget nem tesznek, lap példányaik küldését be fogjuk szüntetni.

A KIADÓHIVATAL.

Kelet és nyugat.

Legújabb divat, hogy mindenkinek a más baja kezd fájni. Nálunk alig bírnak a politikai körök valami érdekeltiséget keltetni a népben a most folyó végtelenül fontos tárgyalások iránt, de Dreyfus kapitány sorsán könnyeztünk már annyit, akár csak nekünk kellene fizetni a deportálás költségét és a szükségessé vált újabb mozgósítási terv rengeteg árát. Az orosz nem hallja szibériai alattvalóinak a jajgatását, de Kinára vigyáz, hogy ott baj ne essék. Olaszországban lázong a nép s ő Krétát őrzi hajóival, hogy el ne szökjék, Franciaország a zúllás és panamák útján vergődik, de minden gondját Orleánsi Fülöp és Vilmos keleti útja okozza.

Ebből a zür-zavarból hallik hozzánk a pápa szava, melyet a francia zarándo-

kokhoz intézett. Elismeri egyrészt a jogot, másrészt azonban befelé irányozza a nemzetek szomszédba sandító szemét.

Többek közt így szól a zarándokokhoz:

„Rendkívüli alkalm hozott titeket hozzánk, tudniillik az a szándék, hogy megköszönjétek nekünk azt a legutóbbi tényünket, amelylyel a pápai Szék korábbi nyilatkozatait a Keleten gyakorolt hagyományos védőjogotok tárgyában megerősítettünk.“

A beszéd további folyamán a társadalmi kérdésekről is szól a pápa és a következőket mondja:

„Ha a demokrácia keresztény szellemű lesz, békét, virágzást és boldogságot fog biztosítani hazátnak a jövőre, de ha a forradalmi szocializmus karjaiba veti magát, ha a balga követelésekért küzd, amelyek a polgári társadalom alapelveinek lerombolására törnek, annak magára a munkásosztályra nézve okvetlenül szolgásgát, nyomor és pusztulás lesz a következménye.“

Itt a két momentum a pápa beszédében. A történelmi jog mindenkor tisztelete egyrészt, másrészt a fennálló jogrend tisztelete.

Elismeri a pápa a francziák történelmi jogon alapuló protektorátusát a keleti keresztények felett, de ezt a védelmet kívánja

otthon és francia országban a kereszténység iránt.

Mert jól tudja azt a pápa, hogy a külszin, a francia demokratikus köztársaság atheisztikus külszine mit takar.

Ismeri a nép törhetlen hithűségét. Ismeri a hithirdetés céljaira hozott óriási, évenkénti áldozatát, az állami kényszer iskolák hiteltelenségével szemben folytatott nehéz és anyagiakban kimerítő küzdelmét, a francia nép romlatlan hithűségét.

Tudja, hogy a 38 millió nép felett egy fanatikus csoport türelmetlensége lett az ur, tudja, ha nem is kirdetnék a klikk lapjai a zsidó-szabadkőműves és protestans kartel basáskodását és tudja azt is, hogy ez urodalomnak nincs a népben gyökere, nem maradhat állandó, panamák nélkül sem.

Azért nem korhol csak buzdít. Elfogadja a demokratikus kormányformát, csak kívánja a nép érdekében is, hogy vegyék bele a kereszténységet. Kívánja, hogy törődjünk jobban belügyeinkkel és reorganizáljuk ami nem jó.

A sok mondva csinált keleti kérdések helyett bátran lehetne foglalkozni az általános nyugati kérdéssel, a szociális viszonyokkal és helyesebb volna gyarmatok szerzése helyett megtartani a népet és Ázsiába telepíteni az erkölcsi és anyagi téren zsarnokoskodó klikk basákat.

Ott a nem keresztények között jobb

A költő halottja.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Írta: Deér.

I.

Csillag futott le az égről. Halványan fénylő, rezgő sugáru csillag. Megindult lassan s aztán továbbin gyorsasággal irt le hosszú ívet a sápadt holdtól bevilágított menybolton. S aztán eltűnt. Többé vissza se jő. És senki se kérdi, hova vészett, merre vette útját? Talán nem is látta senki? . . .

A költő látta a csillagot. Ott ült a magányos jávorfa aljában s tekintete ott csüngött a csillagsugáros égen. Gondolata meg messze szált. Tul a csillagokon, a mennybolton, valahová az angyalok közé. Ott kerestet valakit. Egy kedvest, egy végtelenül szerető lelkét. Kereste a kicsi asszonyt, ki meghalt.

S mikor erre gondolt, mikor a kicsi asszony jutott eszébe, akkor megindult az a csillag csak úgy, mint egy hozzá hasonló azon a langyos, illatos estén, mikor a költő karjai közt megszünt élni az a szép, halvány kicsi asszony . . .

Csillag futott le az égről, meghalt valaki. Meghalt egy nem ismert, hirt dicsőséget nem kereső asszony. Egy csillaggal kevesebb, egy lélekkel kevesebb! Kérdetek mi ez? Ugy-e alig valami?

Azt a magányos, halvány csillagot ugyan ki keresné? Azt az egyszerű naiv lelkű asszonyt ugyan ki siratná? Hisz alig ismerték. Nem szerepelt egyik se.

Az a csillag nem ragyogott a mennybolt kellő közepében. Nem is vették észre.

Az a halvány arcú asszonyka nem tűndökölt, nem ragyogott. Ugyan, ki bálná, ki sajnálná csak egyiket is.

A költő meg csak nézi a csillagos eget. Hosszan tekint a tovatűnő csillag után. Tekintete előtt összeolvad a mennybolt minden csillaga és csak egyet lát, egyet csodál, — a többinél is ragyogóbb, fénylőbb csillagot. Az ő csillagát, mely bevilágította rögös utait. Azt a csillagot, mely vezére volt, azt a csillagot, a melyik üdvössége, mindene volt. Azt a csillagot, mely lehullott, eltűnt a semmiségbe.

És a költő úgy érzi, mintha elhomályosulnának szemei. Arczán mintha könyvek szántanának végig . . .

Hagyjuk őt. Ne zavarjuk fájdalmát, az igazi mély fájdalmát.

A költőnek halottja van. Kedves, végtelenül szeretett halottja. Meghalt a muzsája. Meghalt a kicsi halvány asszony, a költő által egyedül szeretett lény. Üres a ház, nincs asszonya. Néma a lant, nincs, ki hangot csaljon belébe. Szomorú a költő, nincs ki vigasztalja, ki felsókolja hulló könnyeit.

A költőnek halottja van. Feleségét siratja. Ne zavarjuk fájdalmát . . .

II.

. . . Az ablakon lágyan világít be a kelő hold. Sejtelmes hangulatos félhomály kél a szobában. Az orgona virág beszűrődő illata rászáll a lélekre, az agyra és mámorba ringatja. Valahol messze fuvoláznak. Az esti

szellő egy-egy hangot oda röpit a kicsiny fehér szobába . . .

Ott ül a költő. Merengve nézi a kelő holdat, mámorosan hallgatja a távoli fuvola hangját.

Oléban egy halvány asszony ül. Karjait a költő nyaka köré fonja és tekintetével beletemetkezik a költő beszédos szeméibe. Nem szólnak és mégis egész valójuk megregeg.

Majd lassan odahajol az asszony a költő vállára és csókolja azt a daczos fekete haját: Végig csókolja a költő mámortól kipirult arcát, epedő ajkát.

A költő meg csak nézi ezt a szerelmes asszonyt és lágyan susog:

— En édes boldogságom.

Aztán megrezdül lelkében egy hur. Utánna a többi és valami csodás, büvös-bájos hangokat adnak.

A költő ir. Az asszonyka odahajol föléje és nézi, mint veti a költő egyik sort a másik után papírra. A költő meg csak ir tovább. Arcza kigyulladt, szemei lázas fényben égnek.

És mikor elkészült, akkor újra odavonja magához azt a halvány asszonyt és úgy arcz arczhoz tapadva, olvassa el neki azt a büvös-bájos dalt.

Az asszony meg hallgatja. Csendesen hulanak alá könnyei. Boldog, mert tudja, hogy a költő az ő tekintetéből merítette az ihletet.

És mikor már elhalt a szó, egy hosszú, forró csók a költő jutalma. Edesebb, nagyobb jutalom minden babérnál, minden tapanál . . .

Másnap már sokan olvassák azt a gyönyörűséges dalt. És mosolyognak fölötte. Hazugnak mondják az érzelmét, mert nem ismer-

Mai lapunk 6 oldal.

talajt is kapnának kereszténytelen elveik-
kez. A francia nép pedig bármí módon
megtisztulva azon elemektől, melyek min-
den pillanatban egy-egy kődobással zavar-
ják meg a fejlődés békés folyamatát, egy
erkölcsi és anyagi megújodásnak nézhet
elébe.

POLITIKAI HIREK.

— A politikai helyzet züllöttségére nézve
alig található csattanósabb bizonyíték, mint
az, hogy a tegnapi rendes minisztertanács nem
volt megtartható. A minisztertanácsnak kellett
volna gondoskodni arról, hogy a pénteken tar-
tandó képviselőházi ülés a munkára anyagot
kapjon. Kardos Kálmán alelnök írásban jelen-
tette be a lemondását a közigazgatási bizottsá-
gban viselt tagságáról s ez az egyetlen egy
théma a következő ülés napirendjére. A hely-
zet különben meglehetősen zavart. Gróf Thun
preliminár nélkül tegnapi este elutazott
Budapestre, Kissal tegnap követte premiérjét s
egyik sem viszi a kvótárgyalások megsza-
llításának jegyzőkönyvét Bécsbe. A házastás
mind a két kormányzatnak a taktikája. Báró
Bánffy Dezső miniszterelnök a tegnapielőtti
tanácskozásokon — hír szerint — öt napi mo-
ratoriumot adott császári királyi kollegájának,
ez öt nap alatt kell előldnie annak, hogy az
osztrák képviselőház által kiküldött kiegyezési
bizottság ajánlani fogja-e a javaslatok válto-
ztatlan elfogadását a plénumnak. Erre a kilátás
nagyon kevés, de nem lehetetlen, hogy
Báró Bánffy Dezső m. kir. miniszterelnököt
beleszalagotják ebbe a legujjabb felállított
csapdába. Közben pedig utaznak föl *Dipauli*
Bécsbe, báró *Fejérváry* szintén ugyanoda, gróf
Thun sürgősen vissza a császárvárosba, a mi
arra mutat, hogy az a nagyon tisztának irt és
mondott helyzet mégis némi zavarodási jeleket
mutat fel. Most a csomópont a kiegyezési ja-
vaslatok változtatlan elfogadása s erre nézve
az új provizórium körül jegezesedik. Mit en-
gedett báró Bánffy Dezső s melyek a legujjabb
lemondások, erre a miniszterelnök válaszolhat
— ha ugyan szónak áll pénteken.

rik. Nevetik a költő nagy szerelmét, mert nem
hisznek benne. Lenézik, gunynyal illetik a
költőt. Tán, mert nem nekik tömjénez. Tán,
mert találva érzik magukat.

Fáj ez a költőnek. A szive, a lelke sir
beléje. Siet haza s otthon mintha új életre
ébredt volna.

Elpanaszolja fájdalmát annak a mélyen
érző igaz szívű asszonynak és az asszony
csak átüli és susog hozzá vigasztaló sza-
vakat.

— Ne fájjon neked, mit a világ beszél.
Itt vagok én, én érzem a mit te érzesz. Én
megértem a dalt, mely szivedből fakad s lel-
kemhez szól. Dalolj te csak nekem, én üdvös-
ségem.

Es a költő felelji a bűt, a megvetést, a
kicsinylést s remegő hangon kiált föl:

— Ez az igazi, tiszta boldogság.
Es a költőnek igaza van. Csak hogy ke-
vesen értik ezt. Kevesen tudják, hol fakad az
igazi boldogság. Azért nem is értik, a mit a
költő dalol, nem tudják megbecsülni, csak ne-
vetik, mosolyognak az igaz szivből fakadó
hangokra.

De a költő azért boldog, mert tudja, hogy
van mégis valaki, ki megérti, megbecsüli.

Es csak nézi, hosszan, merengve azt a
szép halvány asszonyt . . .

III.

. . . Langyos, illatos tavaszi est. Hang-
ulat és élet mindenhol. Virulás, rütyakadás,
bimbónylás ideje. Mámoros szerelem kél min-
denfelé. Örül minden, csak a költő szomorú.

Ott ül a kicsi, fehér szobában. Tekintetét
mereven függeszti a fehér ravatalra. Ott pihen
a halvány asszony becsukott szemekkel, sápadt,
vértelen arccal.

A város neve.

Károly János nagyprepost „Fejérvármegye
története“ című munkájának most jelent meg
II-ik kötete. A jeles műről legközelebb rész-
letesen megemlékezünk, most azonban mutat-
ványul, de főképpen sokaknak okulására közlünk
belőle egy fejezetet, a mely Székesfejérvár
nével foglalkozik s tudományos kutatások
alapján bebizonyítja, hogy nem helyes a város-
házán *Havranek* polgármester által divatba
hozott „*Székesfehérvár*“, mert a város neve he-
lyesen „*Székesfejérvár*.“

Mindenesetre ajánjuk figyelmébe az ille-
tkes egyéneknek Károly János nagyprepost
érdekes kutatásainak eredményét s reméljük,
hogy rövid idő alatt felhagynak mindenfelé,
s teljesen hibás Székesfehérvár használatával. Az
érdekes fejezet különben a következőképp szól:

Két irányban fejlődött ki már egész
kis irodalom Székesfejérvár neve eredetéről. Az
egyik irány a körül forog, vajjon falaitól, fő-
temploma fehérségétől, vagy pedig a várost
környező szikes föld fehér színétől vette-e azt,
vagy pedig keleti felfogás szerint eminens jel-
legénél fogva nevezetett így el. A másik irány
pedig arról vitatkozik, vajjon a régi helyesírás
szerint Fejérnek irandó-e vagy pedig a mai
szint *Fehérnek*.

Hogy Fejér György Székesfehérvár el-
nevezését a keleti fogalmakból, melyek szer-
int a fehér a szépet, a kiváló, a fényest, a
kittinőt és szabadot jelenté — származtatván,
helyes uton járt, mutatja a „Tudományos
Gyűjtemény“ 1840. évi III. füzetében közölt
értekezése, melynek kiválólag tárgyunkra vo-
natkozó részeit, melyekben a keletiek szokásaira
hivathozik, ide is csatolom.

„A keletiek szokása szerint voltak Fejér
országok, népek s városok a napkeleti nemze-
teknél — a nem Görög, nem Római népeket
értvén. — Volt fejtér, fekete, vörös Orosz; —
Fejtér s fekete Kazár; fejtér és fekete Bolgár
ország; voltak fejtér és fekete Kúnok, fejtér és
fekete Ugrok (Magyarok); Fejtér és fekete
Kalmukok; volt Erdélyben Gyula-Fejérvár,
Croatiában tenger melléki Fejérvár, fekete Bol-

A költő nézi ezt az élettelen, szóvalan
asszonyt. Mintha várná, hogy fölébred s oda-
jön hozzá. Átüli csak úgy, mint eddig; végig-
csókolja csak úgy, mint eddig és szerelmes
hangokat susog fülebe csak úgy, mint eddig.

De a halvány asszony nem mozdul. Me-
revent tartja kezében a fehér orgonavirágot és
nem látja a költőt, nem annak szivettépo fájdalmát.

A költő meg odahajol ahhoz az élettelen
holttesthez, ráhajol a hideg tetemre és forró
csókot lehel a vértelen ajkakra. Megremeg.
Oly hideg volt e csók. Es csókolja újra, mintha
ezzel akarna új életet önteni abba a szép
asszonyba. Hasztalan . . .

Odabornl a ravatal mellé és sir, zokog.
Lelkét viharos érzelmek járják át. Cseng-
bong a gya. Es nincs, kinek panaszkodjék, ki-
nek kiöntse a szive szomorúságát. Ugy érzi,
mintha egy hur pattant volna el lelkében és az
olyan szomorú, kétségbeesztő hangokat ad . . .

Es a költő ir. Szivettépo, fájdalmas han-
gok szakadnak fel lelkéből és minden gondo-
lata, lelkének minden borongós érzelme meg-
találja a kellő hangot. Megkapó, gyönyörűsége
bucszatatója ez annak a kedves megsira-
tott halottnak.

Mégis mikor olvassák, mosolyognak. Ne-
vetik a költő nagy fájdalmát. Nem hisznek
annak igaz voltában.

Talán azért, mert nem ismerik az igazi,
az önzetlen nagy szerelmet s azért nem tudják
megérteni az igazi fájdalmat sem. Kevés igaz
szeretet lakozik a szivekben s azért oly kevés
az igazi fájdalom . . .

Fáj ez a költőnek nagyon, kétszeresen fájt.
Hisz most már nincs senkije, aki feledtetné
vele a világ bánatjait. Nincs, ki mosolyt va-

gárországbán Bolgár- vagy Nándor-Fejérvár
(Belgrád); volt fekete Moldvában Dnester-Fejérvár;
és Araboknál a Fejérvár többnél több. —
E jelenség okát szükség előre kitudnunk, hogy
a kérdéshez tudományosan szőlhassunk.

Bizonyos az, hogy az Orosz országnak
mástól független, jelesebb, nagyobb része ne-
vezetett Fejérnek: „Eine bekannte Erscheinung
ist es, dass bei den orientalischen Völkern die
Farbennamen — in einem bildlichen Sinne ge-
braucht werden. Die weisse Farbe bedeutet ein
freies, selbstständiges Leben; die schwarze
Farbe Abhängigkeit und Knechtschaft. — Diese
Bezeichnungswiese sollen di Russen durch ihre
Verbindung mit den orientalischen Völkern
sich angeeignet haben, so dass nun durch Bjelaja
Semlja ein von Abgaben freies Land, durch
Tschernaja Semlja das einem Zins unterworfen
Land, bezeichnet werde. Bei den Dschingischani-
den war nach Marko Paulo's Angabe die weisse
Farbe die Herrscherfarbe. Wie bei den jün-
geren chinesischen Kaisern die gelbe Farbe,
und daher rührt es, dass die Mongolischen
Völker alle grossen Herrscherstädte „weisse
Städte“, oder Zagan Balgassum zu nennen fliegen,
wass dem häufig vorkommenden Ak Schehr,
oder Ak Serai bei den Türkischen Völkern,
und dem Bjeligorod oder Belgrad bei den
Slawischen Völkern entspricht. — In Russland
selbst sollen nach Strahlenberg's Angaben alle
Domänen und die Güter des Adels, die von
Steuern frei sind, die weissen Plätze und
Gründe, die Bauernhöfe aber und Bürgerplätze
schwarze Plätze genant worden sein, so wie
die unteren Stände überhaupt das schwarze
Volk genant werden. Ein solcher Gegensatz
zeigt sich auch bei der Bezeichnung der Berg-
bewohner im Altai, welche die Russen im
siebzehnten Jahrhundert als die weissen und
schwarzen Kalmuken kennen lernten, und eine
ähnliche Unterscheidung und Bezeichnung durch
Farben fanden schon im sechszehnten Jahr-
hundert die Kozacken-Häuptlinge, welche
damals die erste Kunde von China einziehend,
die schwarzen Mongolen im Westen, und die
gelben Mongolen im Osten kennen lernten,
oder die beiden Gebiete von China und der
Mongolei, welche schon seit Alters mit den Namen
Katai und Kara-Kitai (Karakatai) d. h. Das
scawarze Katai bezeichnet wurden.

A fejtér és fekete Cumániának, és a fejtér

rázsolna ajkaira, ki rózsákat csalna sápadt,
halvány arczára.

Ki-kijár a temető kertjébe, ahhoz a kis
virágos sirhalomhoz s ott panaszkodja, sirja el
fájdalmát annak az eltemetett halottnak. Csak
a szellő susogása, a ráboruló szomorú fűz leb-
benő sóhaja vigasztalja. Tán a halott szól
általuk? Az susogja tán a költőnek, hogy ne
törődjék a világgal, mely nem tudja megérteni
az igaz, szivből fakadt hangokat, mely csak a
hamis, tömjénező, mesterséges dalnak barátja.

Csak daloljon a költő tovább azon a lan-
ton. Csak csalja elő azokat az édesbűs, sejt-
telmes hangokat. Van még a ki megérti, s a ki
leszáll onnan a magasból s ott virraszt a költő
mellett. És még most is örül, hogy a költő
róla zeng.

Es a költő, a kicsinyelt, lenézett költő
csak zeng tovább azon a szomorú, bánatos
hangon . . .

IV.

Csillag futott le az égről. Halványan
fénylő, rezgő sugáru csillag. Meghalt valaki.
Meghalt egy alig ismert, hirt dicsőséget nem
kereső asszony. Egy csillaggal kevesebb, egy-
lélekkel kevesebb. Kérditek, mi ez? Ugy-e
alig valami?

Ne zavarjátok hát a költőt. Tiszteljétek
az ő nagy, igaz fájdalmát.

Ha már nem tudjátok megérteni, hát leg-
alább ne mosolyogjatok fölötte. Ugy sem nek-
tek dalol. Hanem egy kedves halottat sirat,
annak szól a dal, annak zeng minden hurja a
lantnak.

A költőnek halottja van. Muzsáját, vesztett
boldogságát siratja. Ne zavarjuk fájdalmát . . .

és fekete Kunok bizonyosságát honi Krónikáinkban is felleljük, így Turócznál: A fejeér és fekete Bolgár országokat a bizantiumi, a fejeér és fekete Chazariát az arab Irók bőven emlegetik. Az elsőkről Lásd Strittert „De Bulgaris“; — a másodikokról L. Fraehnt: Ybn Foszlan kiadásában.

Fejér Orosz országnak az nevezetett, mely mint egy szive, fője volt az egész orosz birodalomnak mind nagyságára, mind jelességére nézve.

Nem különben a nagy, régi, kereskedés által hatalmas napkeleti Chazaria és Bolgár Országok is. Fejérének nevezettek, a napnyugatiak, mint kevésbé jelesek és hatalmasok. Fekete Chazariának mondták, a bizantiumi és arab írónál. — Söt őseink is Wolga-meléleti nagy Ugár Országhoz képest (Hungaria magna) Fekete Magyaroknak nevezettek: „Hieraus kamen die Weissen Ugren; diese Ugren fingen an unter der Herrschaft des Zars Iraklis bekannt zu werden, welcher mit dem Persischen Zaren Chosroa Krieg geführt hatte.“ — Und wiederum gingen die schwarzen Ugren vor Kiew vorbei, wie nachler unter dem Öleg. — Von nun an ward das Land der Slaven Ungern genannt.“

Ezekből nyilvánvaló, hogy a napkeletiek szokása szerint a mi szabad, mástól független, nagy, jeles volt, az fejeér; a mi mástól függő, adózó, kisebb, alsóbb nemű vala, az meg fekete nevet viselt. Ez bebizonyodik magukból a fejeér városokból is: Gyula-Fejérvár (Alba-Julia) régenten Sarmis, Decebal s más dáciái királyok székes városa volt és Gyula hercegnek, Szt. István rokonának lakhelye. — A tenger melléki Fejérvár (Belgradum) pedig a Horvát országi királyok székes- és koronázási városa volt: „Anno Incarnationis D. N. J. Chr. MDII. — „Ego Colomanus De gratia Rex Ungariae, Croatiae ac Dalmatiae, salve habito consilio, postquam, coronatus fui Belgradi super mare in urbe regia.“ Bolgár-Fejérvár pedig Bolgár Hercegnek lakhelye volt: „Salanus vero Dux, cum vidisset suos defecere, in bello, fuga lapsus est, et pro salute vitae Albam Bulgariae properavit. — Secundo autem die Dux Bulgariae misit nuncios suos — deprecans eos, quod pariter Salani Ducis, avunculi sui non foret etc. — Dnester-Fejérvár a Havas-Alföldön nemkülönben egykor hercegi lakhely volt.

Ezekkel megközelíték Fejérvárunk neve eredetének kifejtését: ha az is királyi lakhely volt, ha szabad, jelesebb Magyarországi város vala, a Fejér név méltán lön — a napkeleti szokás szerint tulajdona.

Mivel tehát Szent István építette városát királyi székhely jelesbíteni szándékoskodta, azt napkeleti szokás szerint Fejér városnak méltán nevezte. És ez Fejérvár nevezetékén egyetűl hibetű eredete.

A tudós történéssz érvelésén kívül azonban van egy határozott adatunk is, mely az ő felfogását, t. i. hogy Fejérvárt kiváló jellegénél fogva neveztek így, minden kétevény felül helyezni: És ez a bizonyíték Szent István kisebb legendájában foglaltatik, a mely t. i. azt mondja, hogy Szent István „a Boldogságos Szűz Mária nevére Fejérvár városában, mely nevet kitűnő nemességétől nyerte, egyházat építet.“

De Fejérvárnak nemcsak Fejérvár, hanem „Székesfejérvár“ a neve. Ezt a Székes jelzőt onnant adta neki a történelem, mert Szent István ide helyezvén királyi székhelyt, a trónt, úgy intézkedett, hogy ez a város legyen utódainak is székes városa, királyi lakhelye; és habár másutt is volt nekik tartózkodási helyük: Róbert Károlyig, miként a történelmi emlékek igazolják, Fejérvártól laktak királyaink s királyi székhelynek, locus cathedralisnak mondja azt diplomájában több király, így IV. László 1277-ben, II. András 1291-ben, sőt Nagy Lajos és Róbert Károly is királyi székhelynek nevezi.

Be lévén e szerint igazolva Székesfejérvár elnevezésének eredete, foglalozzunk a Fejérvár vagy Fehérvár? féle kérdéssel.

Tény az, hogy a fejeér szó, vonatkozzék az bármiféle tárgyra, nem csak a legrégebbi codexekben, hanem a magánosok irataiban is, t. i. a leltárakban, a szótárakban, az irók és költők műveiben, a XI. századtól kezdve egész a XVI.

századik „fejeér“ és „fejeér“ alakban használtott.

„Fejér“ alakban használtott továbbá e szó a legrégebbi időkől kezdve a legújabbig nem csak a helynevekben, hanem és különös ragaszkodással az ősi szokások s családnevekben is. Így iratott és iratik máig is Fejéregyház, Árpád temetkezési helye, Fejéregyház falu a Körös mellett, Fejérok, hegy Bakonybél mellett Gyula-Fejérvár, Nándor-Fejérvár, Fejérmegye és Székesfejérvár. És hogy városunkat nemcsak másutt, de itthon is Fejérvárnak írták, bizonyítják az idevaló czéhszabályok és pecsétek kóiratai. Így a „Székes Fejérvári Csizmadia Cseh Pecset 1692.“ „Székesfejérvári Birbili Cz. Pe. 1695.“ „Székes Fejérvári Gombkötő Cseh Pöcsetye 1713.“ A családnevekből pedig elég legyen felhozni Fejér, Fejérváry, Fejérkövi, Fejérpataki, Fejérthóti neveket.

Vége, hogy Fejér alakban használta és kívánta jövőben is használni és használtatni maga Székes-Fejérvár város hatósága is; ki világlik a Helytartó tanácshoz és a Felsőház 1843. martius 13-án intézett azon felterjesztéséből, a melyben kérelmezi, hogy a város régi hiteles pecsétje kóirátat magyarral felváltam, s ezt készítendő új pecsétjére metszteni kegyelmesen megengedvén, az eziránti felsőbb királyi jóváhagyást függő pecsétés levélben megörökíteni méltóztatnék; (I. Okl.) valamint 1845. aug. 9-én az erre jött helytartótanács válasz. (II. Okl.)

A város e kérését a királyi Felsőház teljesítette és kiadta 1845. évi bőjtmás hó 6-án Bécsben kelt díszes oklevélét, melynek szövegében határozottan és világos szavakkal meg van írva, hogy a pecsétnek, melynek színnyomata e kötet első lapját díszíti, kóirátat ez legyen: „Székesfejérvár szabad királyi város pecsétje 1845.“ (III. Okl.)

Ez a királyi diploma nem parancsolja ugyan meg, hogy Fejérvárt írjunk, de mindenestre a város királyi kegy által teljesített azon kérelmének, hogy neve „Székesfejérvár“ legyen, valamint a király kegyelmes leiratának valóságos kicsinylésére vall és mulasztás követetik el, ha akár a városi hatóság, akár pedig egyesek figyelmen kívül hagyják a történelmi emlékeket, valamint azoknak a királyi oklevél által is szentesítését és Székesfejérvár helyett makacsul Székesfehérvárt írják.

Hogy érveimből semmit se hallgassak el, felhozom az utolsó is.

Azt tudjuk, hogy a Szent István által alkotott várispáságok és szervezetileg átalakított vármegyék azon vár körül voltak elterjedve, a melyek a központot képezték. Tudjuk azt is, hogy korábbi keletkezésűek a várak, mint a vármegyék, am azok korábban kaptak nevet, mint emezek; és így természetesnek találhatjuk mindenki, hogy a várispáság, valamint a későbbi vármegye is nevével azon vártól kölcsönözze, a mely az ő központja, székhelye volt.

Tudjuk azt is, hogy Székesfejérvár városát előbb alapítá Szent István, mint a fejervári várispáságot, illetve a vármegyét, és így a város neve is korábbi keletű, mint a vármegyéé. Mi természetesebb tehát, mint az a történelmi igazság, hogy Fejér vármegye Fejérvártól kölcsönözze nevével, kölcsönözze pedig azzal a helyesírással, a melylyel akkor Fejérvár városa írta az övét.

A vármegye következetesen megőrizte a mai napig a Fejérvártól kölcsönözött Fejér vármegye nevet és ebben elismerés illeti meg. Ellenben a város, daczára a fentebb felsorolt történelmi érveknek, elhagyta régi nevével a Fejérvárt, és használja a „Fehérvárt.“

Hát kérdezem: szégyenli magát a város, hogy a vármegye hű maradt a várostól kölcsönözött régi nevéhez? mi okból tagadja meg tehát azt a nevet melyet ő adott a megyének? Az, hogy az akademia egyformán jónak találta a Fejérvárt is, meg Fehérvárt is, nem döntő argumentum. Az akademia csupán nyelvtani ítéletet mondott, de ezzen ítéletben is befontalattatik az, hogy „Fejérvár“ is helyes. Nagyön örvendenék, ha a nemes város, érveimet mérlelve, ezental Székes-Fejérvárt használna.

Nem mehetek tovább anélkül, hogy szcrény észrevételt ne tegyek Székesfejérvár nevének, egyesek által való eltorzítására is. Láttam fiatal papok névjegét, visitkártyáját, melyen

a név alatt „Fejér egyházmegyei áldozár“ volt írva. Ez hiba, mert Fejér egyházmegye, Fejér püspöki megye nincs Magyarországon. A püspökségek azon várostól vették nevüket, a melyben a püspök székhelye alapított. Az esztergomi Esztergomtól, a veszprémi Veszprémtől, a csanádi Csanádtól stb. És így a székesfejérvári püspökség is Székes-Fejérvártól vette nevét. Tessék a kételkedőknek megnézni az alapító levelet, abban világosan ki van mondva, hogy „Episcopatum Alba-Regalensem a libera Regiae civitate nostra Alba-Regalensi denominationem habiturum ex ratione benigne erigendum et fundandum esse diximus ut nominis huius Ordinarius Diocesanus Episcopus Residentiam suam . . . in praefata Civitate Alba Regalensi habeat; stb. Ha tehát székesfejérvári püspökséget vagy egyházmegyét írunk, ki kell írunk azon város teljes nevét, a melybe helyezze az alapító a püspök székhelyét, és a melytől nevezni rendelte a püspökséget. Sem többet sem kevesebbet, de ezt teljesen. Történelmi tény tehát, hogy a város nevét és időktől fogva „Fejérvárnak“ és nem Fehérvárnak írták, hogy a vármegye tőle vette a „Fejér“ nevet, hogy újabb időben a város maga kérelmezvén hivatalos pecsétjének magyar kóirátat, a király elrendelte, hogy az így szóljon: „Székesfejérvár szabad királyi város pecsétje 1845.“

UJDONSÁGOK.

— Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.

F. hó 12-én d. e. 10 órakor folyt le a város-ház nagyteremben a közigazgatási bizottság ülése, br. Fiáth Pál főispán elnöklése alatt. Jelen voltak az ülésen: Harvanek József polgármester, Tóth István főjegyző, gróf Festetich Bencő kir. tanfelügyelő, Quirini Gusztáv főmérnök, Plossek Ferencz kir. pénzügyigazgató, dr. Bierbauer Viktor főorvos, Fittler Béla t. ügyész, Kovács Elek árv. ülnök, Diebulla György gazds. tanácsos és dr. Löwy Károly, Tóth Aladár, Tóth Arthur, Pálffy Károly, dr. Fanta Adolf, Almássy Ferencz, Alaghy Dezső, dr. Eisenbart Károly, Farkasdy Dezső, Saára Gyula bizottsági tagok. A főispán megnyitván az ülést, a főjegyző bejelenté, hogy földm. min. megküldötte a fa és vetőmagokról szóló árjegyzéket. Utána dr. Bierbauer Viktor főorvos a város egészségügyi állapotáról tesz jelentést. Született a múlt hóban 102, házasság kötött 13, meghalt 68 s így születésűh száma 38-czal mulja felül a halálozásokét. Az egészségügy kielégítő. Az utcák tisztán tartása igen sok kívánni valót hagy maga után. A belváros legtöbb utcáján a víz mosásra gyűl és posványos büzt terjeszt. Legtöbb a piszok a palotai-utcán. Kéri a bizottságot, hogy intézkedjenek ez állapotok megváltoztatása végett. A fodrász és pék üzletek megvizsgáltattak és a közegészségügy érdekében szükséges intézkedések megtétettek. Panaszodik a főorvos az iskolák túlműveltségéről. Különösen a vizivárosi és felsővárosi iskolákban van ez, hol 130-150 gyermek szorong egy teremben, természetesen úgy a tanítók, mint a tanulók egészségének rovására. Az állat egészségügy általában jónak mondható, megbetegedés nem fordult elő. A főorvos jelentésének tudomásul vétele után következett Kovács Elek árv. ülnök jelentése, majd Plossek Ferencz pénzügyigazgató-é. Az eddig befolyt adók a múlt éviekhez képest visszaesést mutatnak, miért is a miniszter az árverések megtartását a jégkárt nem szenvedettekkel szemben szigorítani rendeli. Adó leszállítás, a jégkárosultak érdekében még nem volt eszközölhető. Elintézik az adó ügyekben benyújtott kérvényeket és a jelentést tudomásul veszik. Gróf Festetich

Bennő kir. tanfelügyelő benyújtja a városi polgári leányiskola 1897—98. évi zárszámadását és a polgármesternek az iparossegédek szaktanfolyamára vonatkozó költségvetését, kapcsolatosan egy a vallás és közoktatásügyi miniszterhez pártolólág felterjesztendő kérvénnyel, melyben e czélra 500 frt segélyt kérnek. Ugyancsak benyújtja az iparos iskola költségvetését és e czélra kérendő 1000 frt segély iránti kérvényt a val. köz. min.-hez pártolólág felterjeszteni kéri. Benyújtja a főkapitány jelentését az iskolai mulasztásokról. Kimutatja, hogy a mulasztások azért történnek, mert a szegény sorsu szülők nem képesek gyermekeiket félen át kellően ruházni, tavasszal pedig szükségük van azon néhány krajczárra, melyet napszámuk által a házhöz hoznak és mivel a mulasztók épen ezen szegény sorsu szülők gyermekei, a kivetett bírságot sem képesek megfizetni. Mégis úgy véli ha a megbírságolás szigorúan keresztül vitetik minden esetben, csökkenni fog az igazságtalan mulasztások száma. A főjegyző a fogház állapotáról tesz jelentést és más tárgy nem lévén, az elnöklő főispán a gyűlést bezárja, azon megjegyzéssel, hogy a köveztvám tarifájának megállapítására rendkívüli köz. biz. ülés egybehívását kéri.

— **A nagykövet leányai.** Szőgyény-Marich László berlini nagykövet családjával együtt még csóori kastélyában lakik s valószínűleg csakis e hó végével tér vissza Berlinbe. A nagykövet leányai, Szőgyény-Marich Camilla, Mariska és Ilona e hó 10-én igen kedves ünnepélyt rendeztek a csóori kastélyban, a melynek hálaadó részesei az iskolás gyermekek voltak, a kiket a jótékony lelkű, bájos urhölgyek dus ajándékokkal láttak el. És mert a jótékonyág nem keresi, hogy az adományra szoruló mely vallásfelekezethez tartozik, 100 rom. kath. és 100 református vallásu iskolás gyermek részesült az ajándékokban. A fentebb jelzett napon d. u. 3 órakor a gyermekek tanítóik vezetésével mellett páros sorokban felvonultak a kastély parkjába, a hol a kastély épülete előtt roppant hosszú asztalokon elhelyezve, már várta a sok apró-ágot a dus ajándék. Ugyan ki tudná leírni azt a száz és száz féle gyönyörűséges ajándékot, a melyet csakis leggyöngédebb női lelkek tudtak így összehordani. A téli ruhaneműk és játékoktól kezdve volt ott minden egész a gyermekek által oly nagyon kedvelt nyálakosságig. Leírhatatlan az a megilletődés, a melylyel a gyermek sereg azt a sok szemképrátató ajándékot nézte. Egyik másik elírta magát meghatottságában, mintha tündérmesét álmodna és előre fél az ébredéstől. Am ezuttal a szegény gyermekek nem álmodtak, a jóságos tündérek ott voltak a valóságban előttük és osztogatták közöttük azt a sok felhalmozott drágaságot. A nagykövet leányai bizonyonnyal maguk is sokáig fognak visszaemlékezni arra a napra, a melyen a legszegényebb csóori családba is örömet varázsoló jótékony-ságuk. Mikor már a tanítókat is megajándékozták, Janky József főtanító maga köré gyűjtötte a gyermekeket s velök egy szép kis hála dalt énekeltetett. Azután megköszönték prózában is a sok szép ajándékot s a Szőgyény családot éltetve, örömrivalgás között haza szelődött a gyermek-sereg.

— **Székesfejérvár esperesi kerület tanító-gyűlése.** Szabad-Battyánból jelentik, hogy a székesfejérvári közép esperesi kerület tanítói gyűlést ott tartották meg. A gyűlést szentmise előzte meg, mely után Vadkerti József h. esperes és Bezóky József h. tanfelügyelő elnök-

lete alatt megkezdődött a római kath. iskola helyiségében a közgyűlés, melyen az elnök legelőször Steiner püspök leiratát olvasta fel, melyben az iskolai év sikerud eredményeiről a tanítóknak főpásztori elismerését tejezi ki. Majd Szigeti Gyula kálózi és Csöngedi István nagyhorasági tanítók olvasták fel a nagygyűlés által elfogadott pályatétételekről irt dolgozataikat, melyekhez Vadkerti József h. esperes hosszabb megjegyzést fűzött. — A kör-tisztviselőinek megbízása lejárván az elnök megköszönte az eddigi munkásságukat s a bíráló bizottság, jegyző és pénztáros választását tüzte napirendre. Közfelkiáltással a volt tisztviselői kart választották meg ismét a jövő évi közgyűlést Kálózon tartják, mely alkalommal Csima János és Kovács Alajos abai tanítók fognak gyakorlati előadást, illetve felolvasást tartani. Több kisebb tárgy elintézése s a tagsági díjak beszédese után gyűlés az elnök éljenzésével ért véget.

— **A tüzoltók jubileuma.** A helybeli önk. tüzoltó-egylet felőli hó 16-án 25 éves fennállásának emlékére jubileumi ünnepet rendez. Az ünnepély folyó hó 16-én esti 8 órakor tartandó falyás zenével kezdődik s a menet bejárja a várost. A 16-án tartandó ünnepély sorrendje a következő: Dél előtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor mise a székes-egyházban, utána diszközgyűlés az örtanya nagytermében, hol ünnepi beszéd, emlékérmek kiosztása stb. történik. Délután $\frac{1}{2}$ 3 órakor diszgyakorlat az örtanya udvarán a következő sorrendben: 1. Menetgyakorlatok vezényli: Gödl Károly tbfpar. 2. Iskolaszereles 3 géppel vezényli: Schorecz József osztályparancsnok. 3. Iskola mászás, vezényli: Nikolsburger Sándor oszt. parancsnok. 4. Gyorsszerelés és gyorsmászás, vezényli: Simon Sándor alparancsnok. 5. Önmentés és mentő gyakorlatok. A gyakorlat után adandó riadóra, az összes csapatok kivonulnak a vásártérre, hol egy kiszemelt házon támadás, és oltási gyakorlat lesz bemutatva, mely gyakorlatnak végeztével, az ünnepély befejezést nyer. Este 8 órakor bankett a lövöldében.

— **Tűz.** Pichhoffer, József bicskei lakos házának fedele f. hó 5-én kinyulladt és a padlason levő sok ruhaneművel együtt elégett. 235 frt a kár. Az épület biztosítva volt. A tűz okát eddig még nem sikerült kideríteni.

— **A vásár áldozatai.** Lapunk mult számában már röviden közöltük azon véres összeütközést, mely a Lepsényi vásár alkalmával a csendőrség és a vásárosok közt lefolvlt. Ez alkalommal bővebb részletekkel is szolgálhatunk olvasó közönségünknek. Az emlelt vásáron egy bormérés előtt, mely az út mellett volt felállítva, nagy csoportulás támadt, melynek okát, hogy megtudják, Ujfalussy és Guth csendőrök a bormérés felé közeledtek és látták, hogy a csoportosulást Németh István és Öri József lepsényi legények idézték elő, kik magyar betyár ruhába öltözve az uton táncoltak és énekeltek. A csendőrök a csoportosulást által a közlekedés megakadását látván, felszólították Barsnyi közs. bírót, hogy távoztassa el a legényeket az utról. A legények nem hallgattak a felszólításra; „Ez szabad út, nekünk itt sem zsanár, sem bíró nemi parancsol“ veték vissza a legények. Midőn pedig a csendőrök ismételt felszólításának sem engedtek, azok be akarták őket kisérni, kijelentve az utat merre haladniuk kell. Erre Öri apja a csendőrök elé állt, és kiabált, hogy az ő fia nem zsvány, hogy a csendőrök kisérgezzék és megfogta az egyik csendőr szuronyát, mire ez kirántotta a

szuronyt Öri kezéből és beledöfte annak oldalába. Erre még nagyobb csődület támadt, úgy annyira, hogy a csendőrök is veszélyeztetve voltak. Most Szaládi N. János ragadta meg a csendőr szuronyát, mire ez lött és a lövés Szaládi testén keresztül hatolva, (azt) életveszélyesen, a háta mögött álló Németh Rozáliát, kinek a golyó hasán keresztül furódott, halálosan megsebesítette, úgy, hogy fél óra mulva meg is halt. A tömeg még mindig nem oszlott széjjel s a csendőröknek védelmi állásba kellett helyezkedni, mindaddig, míg két másik csendőr nem jött a segítségükre. Mire aztán a tömeg széteszlott. Az ellenszegülők körül ötöt elfogtak és bekísértek. A kedélyek különben már lecsillapultak, egyelőnt intézkedésre nem volt szükség. A hatóság részéről az *enyéngi főszolgabíró és járásbíró* Lepsénybe utaztak a vizsgálat megejtése czéljából.

— **Füle község e hó 16-ától a lepsényi** posta kézbesítő kerületből kihalítottott és a polgári posta kézbesítő kerülethez csatoltattott.

— **Kör- és szegényház megnyitás.** Szép példával járt elő *Rác-almás* községe az emberbaráti intézetek alapítása terén, akkor, midőn egy kórház és vele kapcsolatban levő szegényház építését határozta el. A kórház már el is készült s e hó 16-án d. e. 11 órakor lesz az ünnepélyes megnyitása.

— **A moóri hősök.** Gróf Ferencz és 3 társa moóri legények, be akarták bizonyítani, hogy nem halt meg ki a magyarból az ősi virtus. *Horváth J.* és *Hübler F.* voltak azon szerencsések, kiken bizonyítási eljárásukat véghez vitték, alván ez pedig abból, hogy a két megtámadottat kapával és késsel össze-vissza vagdalták. Most várják a bíróságtól a vitézségi érdmet.

— **Kifogott hulla.** *Csulka* Ferencz a napokban az *ercsi* határban a Dunából egy 25—30 év körüli férfi hullát fogott ki. A megejtett vizsgálat folytán megállapítottott, hogy az ismeretlen vagy véletlen baleset, vagy öngyilkosság áldozata. Ruhájáról itélve a munkásosztályhoz tartozik.

— **Kanyaró járvány.** *Adony* községben a gyermekek közt a kanyaró járványosan felépet, miert is az ottani óvodát bezárták, nehogy a gyermekek érintkezése által a járvány tovább terjedjen.

— **Lopás.** *Rosenfeld* Henrik *bicskei* lakostól *Oroszi* István a nála levő magtárkulcs segítségével, kiloptott a magtárból egy zsák borsot. Tettét beismerte és valamása alapján feljelentették a vaáli szolgabíróságnak.

NYILT-TÉR.*

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Általános Köszénbánya részvény társulattól Budapestben a

tatai köszénbányák

kizárólagos képviselőjét Székesfejérvár és vidékére átvettem és szentét itt állandóan raktáron tartom.

A hazai szentérmékek közt a **tatai szén** első helyet foglal el és a porosz szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem és nagyon kevés hamut hagy hátra, miert is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tisztelt fogyasztó közönséget, hogy erről magának meggyőződést szerezni és megrendelésekkel fölkeresni sziveskedjék.

Iroda:

Tisztelettel

Sas-utca 5.

WEISZ JÓZSEF.

ak olda-
adt, ugy
zetetve
a meg a
a lövés
életve.
Rozáliát,
t, halá-
a mulva
1 oszlott
a kellett
csendör
tömeg
t elfog-
en már
m volt
i főszo-
a viza-

lepszéni
t és a
oltatott.
zép pél-
ember-
midőn
zegény-
ár el is
lesz az

3 társa
hogy
virtus.
szeren-
véghé-
t meg-
za vag-
itársági

napok-
25-30
gejtett
gy az
öngyil-
unkás-

zben a
n fel-
ehogy
y tova

lakos-
s segé-
borsót.
jelen-

özön-
gyar
ársu-

k
ár és
dóan

itai
oros
sem
miért

éget,
rezni
djék.

IEF.

Egy magányos uriház igen jó helyen kiadó november 1-ére. A házban van 5 szoba konyha, előszoba pincze, mosokonyha. fáska-mara, nagy udvar és kis kert. Évi lakbér 450 ft. Értekezhetni a szerkesztőségben.

* E rovatban közléteért felelőséget nem vállal a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy olaszbor csempészes.

Micsoda eszközökkel dolgoznak azok, akik az olasz boroknak monarchiánkba való bevitelét életfeladatuknak tűzték ki, annak ismét fényes bizonyítékát szolgáltatja azon szenzációs eset, mely a napokban játszódott le Fiumében:

Egy vitorlás hajó borszállítmányáról ki-
sült, hogy azt hamis bélyegzővel és vegyelem-
zési bizonylattal ellátva akarják a kikötőbe
csempészni. Vagyis a lepecsételt és bélyegzővel
ellátott hordóban nem olyan minőségű és szár-
mazású bor foglaltatott, mint amilyen czéger
alatt az a menetlevélben szerepelt, tehát min-
den valószínűség szerint hamis bor.

Tehát éppen azon időben, midőn Magyar-
országban talán az utolsó évtized leggyengébb
szüretje igen fukaron jutalmazza mindazon fár-
adságot, szorgalmat és költséget, melyet a
magyar szőlőgazdák szőlőik betelepítésére
erejük végső megfeszítésével áldoztak, akkor
ezernyi hektoliter számára ömlik az országba
idegen földön gyártott folyadék, hogy konkurren-
ciát csináljon a mi természetes borainknak.

Ez alkalommal sikerült a fiumei vámbi-
vatalnak az alváló visszaélés leleplezése, két-
ségtelen, hogy az abban bűnösök, ha — a mi-
ben kételkedni alig lehet — a vegyelemzés ezen
vétkes manipulációra a hamisítás bélyegét is
ráfogja sütni, keményen lakolnak is meg, de
hány ilyen vagy hasonló eset adhatta magát
elő, mielőtt ennek gyanúja felmerült és az el-
lenőrzéssel megbízott hatóság figyelmét az
éberebb felügyeletre indította?

Sokszor megemlékeztek arról a vészes
konkurrencziáról, a melyet az olasz borkeres-
kedők a miénknek s nem kevésbé bortermel-
sünknek is az által okoznak, hogy olyan ala-
acsony áron adják el a boraikat, a mely a ter-
mészetes olasz borok beszerzési árán is jóval
alul van. De hogy milyen versenynyel állunk
itt szemben, kitűnik a most véletlenül nap-
fényre jutott következő esetből.

Fiumében villámgyorsan terjedt el a hír,
hogy a kikötőbe érkezett Pietro B. olasz vi-
torlánhajó parancsnokait, Galló A.-t és Messina
Antalt letartóztatták.

A hír igaznak bizonyult. Már régebben
gyanakodott a fiumei m. kir. vámbivatal, hogy
a két kereskedő borai, vagyis a hordók, hamis
bélyegzővel vannak lepecsételve. A vámbivatal
áírt a castellamarei municipiumhoz s figyel-
meztette, hogy valószínűleg csalást követnek
el a bélyegzőjével s azért megkereste, hogy a
jövőben bizonyos jelet tegyen a bélyegzőire.
Ez meg is történt, s mivel Messina és Galló
továbbra is a régi bélyegzőt használták a nagy
raffineriával üzött család ilyenformán kiderült.
A vámbivatal az esetről értesítette a rendőr-
séget, s Armanini Antonio rendőrbiztos és Dag
Maurizio detektiv letartóztatták a hamisítókát.
A vallatás folyamán beismerték, hogy a hamis
bélyegzőt Poras Izidor fiumei metszőnél ren-
delték, ki innen Székesfehérvárról származott oda.
A vámbivatal azonnal lepecsételte Pietro B.
rakományát, körülbelül 1000 hektoliter, s ve-
gyelemzés végett mintákat küldtek a nyilván
vizzel s piritusszal pancsoltt borból a központi
kémiai intézetnek.

Egyelőre a két csaló fogságban marad. Az
olasz borkereskedők most attól tartanak, hogy a
magyar és osztrák kormány újból megszigo-
rítva behozatal és elvámolás körül követett el-
járást. Mert mit ér az, ha a származási és vegye-
lemzési bizonylat rendben van is, ha magát a

ALAPITTATOTT
1858. évben.
TELEP
Palotai-utca 23.
TELEFON SZÁM 79.
Sürgöny czim:
Concordia, Székesfehérvár.

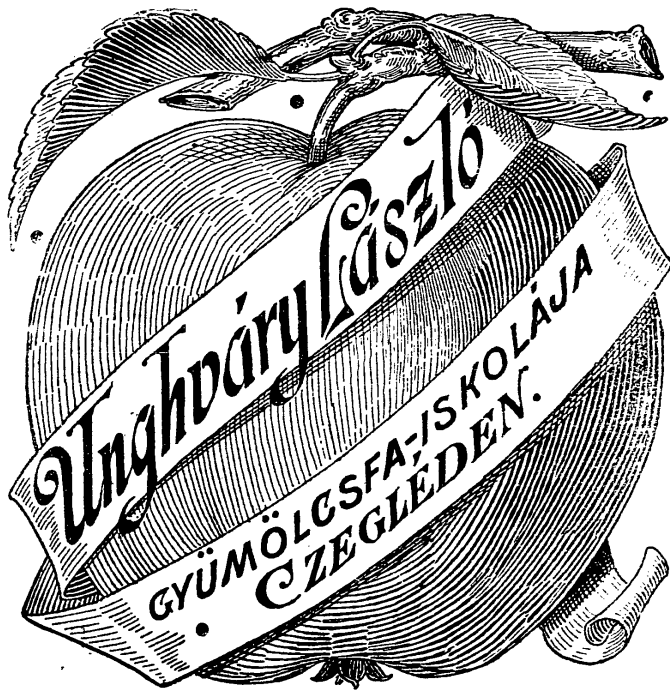
PFINN JÓZSEF
„GONGORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA
Székesfehérvárott, sas-, Jókai- és iskola-utca sarkán
a „Fekete Sas“ szálloda átellenében

SIRKOSZORUK. SIRKOSZORUK.

A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.
Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. 70. — 1
Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek!

Homoki szőlőtelepítőknék igen fontos.



A czég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, a memyiben ma már — k
Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stójerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemcsak állományára
eztural 500,000 drb; vadoncz-állománya 8 millió. A czég évenként 4500—5000 rendelőnek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesén
homoktalajon létesült **homoki szőlőtelepítőknék kincses háza** talajból kikerült fa a homokföldben
s így az főként a agyagos, kövecess talajban, nemkülönben a lapos és magus (hegyes) felvételé mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint
éppen úgy, mint az agyagos, kövecess talajban, nemkülönben a lapos és magus (hegyes) felvételé mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint
az, mely agyagos iszaplerakodásu vagy túlagoson követett talajban állítanak elő. A gyümölcsfajok boldogult Bevezeli Máté mezőgazdász
hírneves telepről valók. Így magasfajta, valamint fűrpe esemétek megrendeltek kőrte, alma, szilva, őszli barack, kajszin-barack,
cserepye, meggy, lasponya, bira, dió és eperbél. Az 1—2—3—4 éves gazdag gyökerei, fajlites, igen szép esemétek darabja azok erősege
szérint 15 król 50 krig. A 4—5 éves igm erős koronás sorfák darabja 43—50 kr. Nagybani vételnél az árak küllin megállapodás tárgyát képe-
zik. Fentit gyümölcsfajokból táblalítés folyrán 1—2—3—4 éves selejlezett minőségű esemétek is kaplatók, erősege szérint 2—5—7—10—12
krét, melyek gazdag gyökerezetüknel fogva főként nagybani telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű esemétek va-
donczai is bármily számban és erősegeben megrendelhető a fentit czégnél. A gazdag gyökerezetű vadonczok 1000-é azok erősege szerint 5
ft 84 król 19 ftig terjed, Nagyobb vételnél 5—10—10% engedély. — Levél czim:

UNGVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czegléden.
!! Tessék árjegyzéket kérni!!

74. 10—1

bort utközben pancsolták? Mindenesetre kell, hogy valamilyen ıtın-módon lehetetlennek te-
gyék a hasonló esetek ismétlıdését.
Nem reméljük — hasztalan is remélnék
— hogy borkereskedıknek az olasz Kanaánnak
ily gyalázatos ızelmek után hátat fordítsanak,
de azt igenis saját reputációjuk érdekében meg-
követeljük, hogy ezental az olasz eredetı borok
meghırálásánál ne csak az árra, hanem azok
elıállítás módjának kiderítésére is fordítsanak
figyelmet. A politikai hatóságok és borenlen-
örzı-bizottságok pedig országszerte fokozott
élırséggel tartásuk szemmél mindazon borkeres-
kedıköt, akik pinczéiket olasz borokkal töltik
meg és ne sajnálják a fırdatságot hıbe-korba
mintát is venni ama külföldi, — igen sok eset-
ben már az ország határán kívül — hamisított
italokból.

+ **Gazdáink figyelmébe.** A különbözı állami
intézetek által elıállított fák és csemeték ára
eddig eltérı volt és a mig az állami faiskolák
az oltott fákot kor és fajkülömbőség nélkül 25
krajczárért adták el a közönségnek, addig más
intézetek ugyanily, vagy még gyengébb olt-
ványokat 35—60 krajczáron értékesítettek.
Ezenkívül téves vélelem folytán a közönség a
gazdasági sorfákat az éves magcsemeték ár-
ban követelte, a mibıl vitás esetek keletkeztek.
Ugyancsak ily árkülömbözetek fordultak elı az
állami telepeken a szılóvesszık és szılóajt-
ványoknál is. Ezen állapotokon segitendı:
Darányi miniszter most ugy a fák, mint a cse-
meték és szılóvesszıkre nézve is az árakat
egyöntetien és méltányosan szabályozta, mely
szabályozás következtében az elsırendü magas-
törzsü oltott fák ára 40 krban, az ugyancsak
elsırendü fılmagastörzsüeké pedig 30 krban
lett ugyan megállapítva; de viszont a másod-
rendü, továbbá a csonthéjas fıltörpe fák ára 20
krra lın leszállítva. A lehetı legolcsóbbra let-
tek leszállítva az amerikai szılóvesszık árai is.
Egyéb csemetékben, oltóvesszık- és fızdugvá-
nyokban a régi és az új árak között alig van
jelentékeny külömbőség. A miniszternek ezen
árszabályzattal nemcsak az a szándéka, hogy
az árak a fa korához és minıségéhez képest
igazságos arányba kerüljenek, hanem ıgy reméli
elérhetni azt is, miszerint a vagyonosabb kö-
zönség szükségletét nem kizárólag az állami
telepekrıl fedezvén, több fa marad vissza a
telepeken rendelkezésre oly célból, hogy azok-
ból fıleg kis parasztgazdák, lelkészek és tani-
tók legyenek részesíthetık. Az új árszabály,
szintugy az állami telepeken készletben levı
és kiadható fák és csemeték — jegyzéke, az
országos gyümölcsészeti miniszteri biztostól
(Földmivelségi Miniszterium), valamint az
egyes állami intézetek és telepekrıl ingyen
megkaphatók.



Eredeti Thea behozatal.

SCHÖNBERGER D. Székesfehérvár, Ligetsor 5. sz.
Főraktár. FIUME szabad kikötı.

Angol országban, hol 20 év óta minden év-
ben megfordulok sikerült Chínai thea termelökkel
közvetlen összeköttetésben lépnem, s ıgy azon kel-
lemes helyzetben vagyok, hogy legfinomabb hamisítat-
lan valıdı minıségü theával szolgálhatok, mirıl bár-
ki mintáim felhasználásával meggyızıdést szerezhet.
Thea fajták helybeli raktároból:
Ceylon 1 kiló 4 frt.
Pecco-Orange 1 kiló 5 frt.
Orosz keverék 1 kiló 6 frt.
Angol keverék 1 kiló 7 frt.

Idei termés és csakis a legjobb minıség.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Mintákkal ingyen szolgálók.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változ-
tatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a
legrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, mig a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódı solingeni gyártmány, sok kiállításon
kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás ki-

zárva. Tiszta és kényelmes munka. Bırbetegség-
tıl megment. Tartós és pénztmegetakarító.

* * * Darabja 3 frt. * * *

A penge ***csillagos aczélból és a többi részei
alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megreidelhető:

Pollák Sándor fıbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtöknek 5 drb után egy ingyen küldetik.



Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következı:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
7 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200

15650 á 170, 130, 100, 80, 40

50,000 nyer. és 13.160,000 összegben

— melyek hat húzásban sorsoltnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysors-
játék nemsokára ismét kezdődik és

100,000 50,000
sorsjegyre újból nyeremény

jut, vagyis az oldalt levı nyereményjegyzék
szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül
nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már ál-
talános ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000
koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb
nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona

Szíves mielıbbi megrendeléseknél **eredeti**
sorsjegyeket a tervszerü **eredeti** árban és pedig:
egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt
" fél " " " " " 3.—
" negyed " " " " " 1.50 "
" nyolczad " " " " " —.75 "
küldünk szét utánvéttel, vagy a pénz elıleges
beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevıink-
nek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos
tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre.
A húzások a magy. kir. kormány ellenörzése
mellett nyilvánosan történnek és azoknál min-
denki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielıbb, leg-
később azonban

f. é. október hó 22-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. ÉS TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték
fıelárusító

Budapest, V., Váci-körut 4/a.

Remdelılevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a
hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget..... frt } utánvételezni kérem } A nem tetszı törlendı.
postautalvánnyal küldöm.

Pontos ezim.